

Ladislav Babić

BiH – „anksiozna* kriza“

Kad bi postojali horoskopovi država, vjerojatno bismo onaj Bosne i Hercegovine trebali zvati horoskopom. 1914. – 1941. - 2014.; kao da su godine s kombinacijom brojeva 1 i 4 krajnje nepovoljne za ovu državu. Manimo se šale;

“Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini Valentin Inzko ocijenio je da bi, ako stanje u BiH bude eskaliralo, trebalo eventualno razmisliti i o trupama EU”, (11).

Sprema li se to, na stogodišnjicu prisjećanja početka Prvog svjetskog rata, druga “aneksija” BiH, ovaj put u Evropsku Uniju? Mnogi bi upravo to i poželjeli, vidjevši kako se narodi ove napaćene zemlje ne mogu međusobno dogovoriti, a ljude nitko ni ne pita, jer – barem se čini – izvan naroda oni niti ne postoje. Kao da tako misle vladajuće elite, stvarni generatori socijalno obojenih nemira koji upravo haraju zemljom. “Visoki pokrovitelji” države za koju svi smatraju da mora biti pod ovim ili onim pokroviteljstvom, brzo su se slili u svoje etničke zabrane ili pozvali njihove vladare k sebi, kako bi izrazili zabrinutost za budućnost svojih dijaspora i integritet BiH, narušavanju kojega najviše i sami doprinose. Za socioekonomski status ovčica iz svojega stada nitko ozbiljno ni ne pita – ta oni komuniciraju samo sa pastirima, koji svoje stado dobrano muzu i strižu već dvadesetak godina. I sada, kad se ovčice pobuniše, ustavši na stražnje noge dokazujući time kako nisu

nikakva živina već ljudi sa svojim potrebama, ponosom i dostojanstvom, odjedanput dušebrižnici postadoše zabrinuti za “sigurnost Regije” koja – jelte – nije bila u pitanju dok se odvijala od njih blagoslovena neprikrivena pljačka vlastitih naroda. Jedina opasnost za sigurnost ovih prostora je pretjerana revnost “zabrinutih” za njenu stabilnost, koji su u stanju zapaliti novu ratnu iskru da sačuvaju svoje interese u BiH, a to su Srbija i Hrvatska – dobri stari pretendenti na dijelove bosanskohercegovačkog teritorija. Čekaju da dobiju u miru ono što nisu uspjeli prigrabiti ratom. U javna zaklinjanja o zauzetosti za cjelovitost BiH mogu apsolutno vjerovati samo naivci, spremni prenebregnuti slična zaklinjanja cjelokupne svjetske političke elite u cjelovitost bivše države, klice čijeg krvavog raspada se ponovno razmnožavaju u BiH.

U dobra stara vremena nesvrstavanja, postojao je međunarodni princip nemiješanja u unutrašnje poslove drugih zemalja. Danas pak se svaka šuš, od NATO-a preko EU, do zemalja koje smatraju da im to dozvoljava prisustvo njihove dijaspore, miješaju – prečesto mimo organizacije UN koja bi tome jedina mogla osigurati legitimitet - gdje i kad treba i uglavnom uopće ne treba. Ali, može li i najživlja mašta zamisliti da se BiH umiješa u unutrašnje stvari Hrvatske ili Srbije, zbog eventualne zaštite bošnjačke dijaspore u tim zemljama? NATO intervencija doprinjela je kraju rata na tlu Jugoslavije i prestanku sukoba Albanaca i Srba, no čini se da nikava intervencija nije mogla spriječiti začetke tih ratova? Čeka li se slični bosanski rasplet, kada će se NATOvski *deus ex machina* spustiti kao spasonosni ključ razrješenja, usput konstruirajući neki novi teritorijalni ustroj (raspale?) države? Ne ovisi li takav scenarij ipak najviše od nesložnih bosanskohercegovačkih naroda - uz minornu snagu onih posve zadovoljnih svojim građanskim statusom, lišenim bilo kakvih epiteta - nesposobnih načiniti zadovoljavajući, svima prihvatljiv ustroj države? Ti narodi kao da se nikad o ničemu nisu mogli dogovoriti, izuzev u razdoblju “gustog mraka”, kada je više od 45 godina vladao blaženi mir. Prisjetimo se; Austro-Ugarskom okupacijom BiH godine 1878. ejalet je formalno ostao pod turskim suverenitetom (logiku toga mogu razumijeti samo oni koji se njome i služe; okupacija se pravdala navodnom

zaštitom kršćanskog stanovništva). Nakon pobjede *Mladoturske revolucije* sazvan je novi parlament, “*na što su se muslimani i pravoslavci iz BiH odlučili birati zastupnike koje bi poslali u Carigrad, čime bi ugrozile pripadnost BiH Austro-Ugarskoj i potvrdile njenu pripadnost Turskoj*”, (12). Bečke vlasti hitno su donijele dekret kojim su pripojile Bosnu i Hercegovinu, što je 1908. i stvarno izvršeno mimo volje tadašnje međunarodne zajednice, koja je – nakon prijelaznog perioda prigodnog rogoborenja – amenovala novonastalo stanje. Hrvatima je, dakako, takvo stanje odgovaralo, pa nisu ispustili ni glasa protiv jednostranog čina k.u.k. monarhije, dok su “*predstavnici pravoslavnih i muslimanskih narodnih organizacija dali u Budimpešti 11. oktobra izjavu da je aneksija izvršena bez pitanja i protiv volje stanovništva i uputili su posebnu delegaciju u evropske prestonice da tu izjavu stavi do znanja velikim silama.*”, (13) Muslimani i Srbi drumom, Hrvati šumom! Slična situacija ponavlja se i 1992. godine na referendumu o nezavisnosti BiH: dva naroda, Bošnjaci i Hrvati glasaju protiv trećega – Srba – koji ovaj put odlučiše poći mimo druma. Za to vrijeme, švicarski narodi već stoljećima mir miruju, i posvećuju se prosperitetnom razvoju svoje domovine.

O socijalističkom ustroju SFRJ svatko je slobodan misliti što želi, no jedno je činjenica – doslijednim potiskivanjem religije u areale koji joj zaista pripadaju; sekularizacijom zemlje – kao i potiskivanjem nacionalizama provođenjem politike “bratstva i jedinstva” (oboje ništa drugo no realizirane proklamacije Francuske revolucije), građanima kao da je u međusobnoj komunikaciji postalo svejedno koje su vjerske i etničke pripadnosti. Ima ih koji tvrde kako je to bila samo iluzija, da je u pozadini tinjala vjerska i etnička netrpeljivost koja je potom buknila svom silinom, ali to su uglavnom oni koji su je raspirili do katastrofalnog požara, pa sad pričaju bajke kako bi opravdali rezultate svoje nacionalističke piromanije. Narod je lako zapaliti, ali se izazvani požar gasi desetljećima, često i preko nekoliko novih generacija. Ipak, kao da je nakon dvadesetak godina mnogim građanima BiH došla u glavu misao da se glad ne liječi nacionalizmom, da isti koristi tek odabranima u dobijanju radnih mjesta, dok je većina ostalih ostala izložena vjetrometini kriminala, pljačke, korupcije, nepotizama, gladi i nezaposlenosti – dva desetljeća uspješno uspavljivana valerijanom nacionalizma – sve dok sedativ nije prestao

djelovati. No, u pozadini konce i dalje vuku odgovorni za nastalo stanje koji se kao trude smirivati situaciju, gledajući se odreći što manjeg dijela opljačkane imovine i političkih aspiracija. A narodi BiH, hoće li se i dalje poput vukova, pasa i šakala, u strahu jednih od drugih, međusobno gristi i biti zasićeni svojim srpstvom, hrvatstvom i bošnjaštvom, ili će se konačno do sive kore njihova anesteziranog mozga probiti činjenica da su samo ljudi, a sve ostalo su u tom kontekstu tek ukrasni pridjevi perifernog značenja?

Anksioznost* - bolesno čuvstvo straha, napetosti i nesigurnosti praćeno aktiviranjem autonomnog živčanog sustava

PR

DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>